

Тема лекції: **Технологія**
незбираномолочних продуктів

Рекомендована література:

- **Машкін М.І., Париш Н.М.**
Технологія виробництва
молока і молочних
продуктів.- К.:Вища освіта,
2006.-350 с.
- **Твердохлеб Г.В.и др.**
Технология молока и
молочних продуктов. - М:
Агропромиздат, 1991.-463с.

1. Асортимент пастеризованого МОЛОКА

- Згідно стандарту України **ДСТУ 2661-94** масова частка жиру в питному молоці становить

**1,0 % , 1,5 ; 2,0 ; 2,5
; 3,2 ; 3,5; 4,0 ; 6,0**

,

а також знежирене.

2.Технологія пастеризованого молока

**приймання і підготовка сировини,
очищення,
нормалізація,
складання суміші (для десертних видів
молока),
гомогенізація (для високо жирного молока)
пастеризація і охолодження,
вітамінізація (для вітамінізованого молока),
розлив, пакування, маркування,
зберігання і транспортування**

Молочні танки

Очищення молока

- На сепараторах-молокоочистниках або фільтрах для забезпечення очищення не нижче 1 групи за еталоном

Нормалізація

- Мета – отримання молока із вмістом жиру залежно від вимог стандарту.
- Способи нормалізації: 1. змішування компонентів в ємностях (до молока в резервуарі додають знежирене або вершки, кількість яких встановлюють за рівнянням матеріального балансу)
- 2) нормалізація в потоці – на сепараторах-нормалізаторах, на виході яких - нормалізоване молоко і вершки.
- Нормалізацію обов'язково проводять до пастеризації!

Сепаратор-нормалізатор

ГОМОГЕНІЗАЦІЯ МОЛОКА

- Це подрібнення жирових кульок до розміру не більше 2 мкм, що забезпечує стабільність жирової фази.
- Застосовують при виробництві питного молока підвищеної жирності

Гомогенізація сприяє:

- покращенню засвоюваності
- забезпечення однорідності під час зберігання
- покращенню консистенції кисломолочних продуктів за рахунок підвищення в'язкості.

Пастеризація молока

- Це **теплова обробка молока при температурі нижче 100 С для знищення патогенної мікрофлори й максимальної кількості усієї іншої**
При цьому гинуть вегетативні форми бактерій, а спорові і деякі термостійкі форми залишаються , проте їх активність значно зменшується.
- **Оптимальний режим для пастеризованого молока – 76 ± 2 С протягом 15-20 сек.**

Обладнання для пастеризації

пластинчасті теплообмінні апарати
Трубчасті
Місткісні

UKRBOARD
ТАРГОВА КОМПАНІЯ

охолодження пастеризованого молока

- Охолодження проходить спочатку в секціях рекуперації за рахунок віддачі тепла сирому молоці (до 20 °С) , а потім в секції охолодження крижаною водою до $6 \pm 2^{\circ}\text{C}$.

Розлив

- в скляну тару
- паперові пакети з комбінованого матеріалу типу «Пюр-Пак», «Тетра-Брік» місткістю 1 л
- пакети з поліетиленової плівки, місткістю 0, 25; 0,5 ; 1 л.
- Допускається розлив у бідони, фляги, цистерни.

Зберігання і транспортування

- при температурі 4 ± 2 С в спеціальних камерах, які мають штучне охолодження і ізоляцію.
- Тривалість зберігання – не більше 36 год з моменту закінчення технологічного процесу
- для молока пастеризованого при 88 ± 2 С і розлитого в пакети з поліетиленової плівки марки МБЧ з чорним покриттям – 72 год.

технологія стерилізованого молока

- **Стерилізація – це теплова обробка молока при температурі вище 100 С з метою повного знищення всіх форм бактерій і їх спор.**
- **Молоко стає абсолютно безпечним. Зберігається при 20 С тривалий час**

оцінка придатності молока для стерилізації

- Молоко повинно бути не нижче 1 гатунку, але кислотністю 16-18 Т, термостійкістю за алкогольною пробою не нижче 3-ї групи (**молоко не зсідається під дією 72-ного і більше етилового спирту – 75 і 80%**) , вміст спорових бактерій не більше 100 в 1 см³.

Солі-стабілізатори

- калій або натрій лимоннокислі три заміщені,
- Калій або натрій фосфорнокислі двозаміщені.
- До молока 4-ої групи додають солі-стабілізатори в дозі від 0, 01 до 0, 03% від маси молока.

Технологія при використанні лінії «Стерітерм» :

- нагрівання в секції регенерації пластинчастого теплообмінника до 76 ± 2 С
- відцентрове очищення від дестабілізованого білка
- деаерація під вакуумом 0,04-0,08 Мпа для усунення вад смаку, видалення кисню
- гомогенізація під тиском 18-25 Мпа
- **нагрівання до 140 ± 1 °С** з витримкою 4 сек.
- охолодження до 18 ± 2 С у секціях регенерації.

Обовязкова умова!

- Стерилізоване молоко по **асептичному** молокопроводі надходить в **асептичний** танк, звідки під тиском **стерильного** повітря подається на автомати «Тетра-Брік-Асептік».

Розлив

- у пакети місткістю 0,2, 0,5 та 1 л, виготовлені з попередньо стерилізованих пакувальних матеріалів (матеріал з рулона проходить через ванну з 35%-ним розчином перекису водню, нагрітого до 65-70 С , а потім обсушується гарячим повітрям).

3. Кисломолочні напої

- Кисломолочні напої – це продукти рідкої або напіврідкої консистенції, одержані сквашуванням молока чистими культурами бактерій.

Асортимент кисломолочних продуктів

- Кисломолочні напої: **кефір, йогурт, ряжанка, ацидофілін, простокваша, біопродукти**
- Кисломолочні продукти з високим вмістом білка – **кисломолочні сири**
- **Сметана** – сквашені вершки

ТЕХНОЛОГІЯ КИСЛОМОЛОЧНИХ НАПОЇВ

- *Приймання і підготовка сировини.*
- *Нормалізація.*
- *Пастеризація. 85-87 С, 5-10 хв.*
- *Гомогенізація при тискові 12,5-17,5 МПа і температурі 55-70 С*
- *Негайне охолодження молока до температури заквашування: для термофільних культур – 40-45 С, для мезофільних -30-35 С*

- ***Заквашування*** молока закваскою чистих культур мікроорганізмів
- ***Сквашування до утворення згустка***
- ***Охолодження і перемішування***
- ***Розлив у пакети***
- ***Доохолодження в холодильній камері до 4-6 С.***
- ***Зберігання. Традиційний термін зберігання – 36-72 год.***

Бактеріальні закваски

Кефірний грибок

Технологія сметани

- ***Приймання та підготовка сировини.***
- ***Сепарування молока.***
- ***Нормалізація вершків.***
- ***Пастеризація вершків***
- ***Гомогенізація вершків.***
- ***Охолодження вершків до температури заквашування – 20-26 С***

- **Заквашування.**
- **Сквашування-10 год.**
- **Охолодження до 18-20 С**
- **Фасування, пакування, маркування.**
- **Охолодження та визрівання в холодильній камері.** При цьому накопичуються ароматичні речовини, набухають білки, що покращує смак і консистенцію сметани.
- **Зберігання сметани.**

Технологія сиру кисломолочного

- Приймання сировини по кількості і якості
- **Нормалізація** молока по жиру з урахуванням фактичного вмісту білка в молоці
- **Пастеризація** при $78+2$ С з витримкою 20-30 с.
- **Охолодження** до температури заквашування 28-32 С

Заквашування: Склад закваски:
мезофільні м\к стрептококи, кількість –
1-5% від маси молока..

При кислотному способі вноситься
тільки закваска,

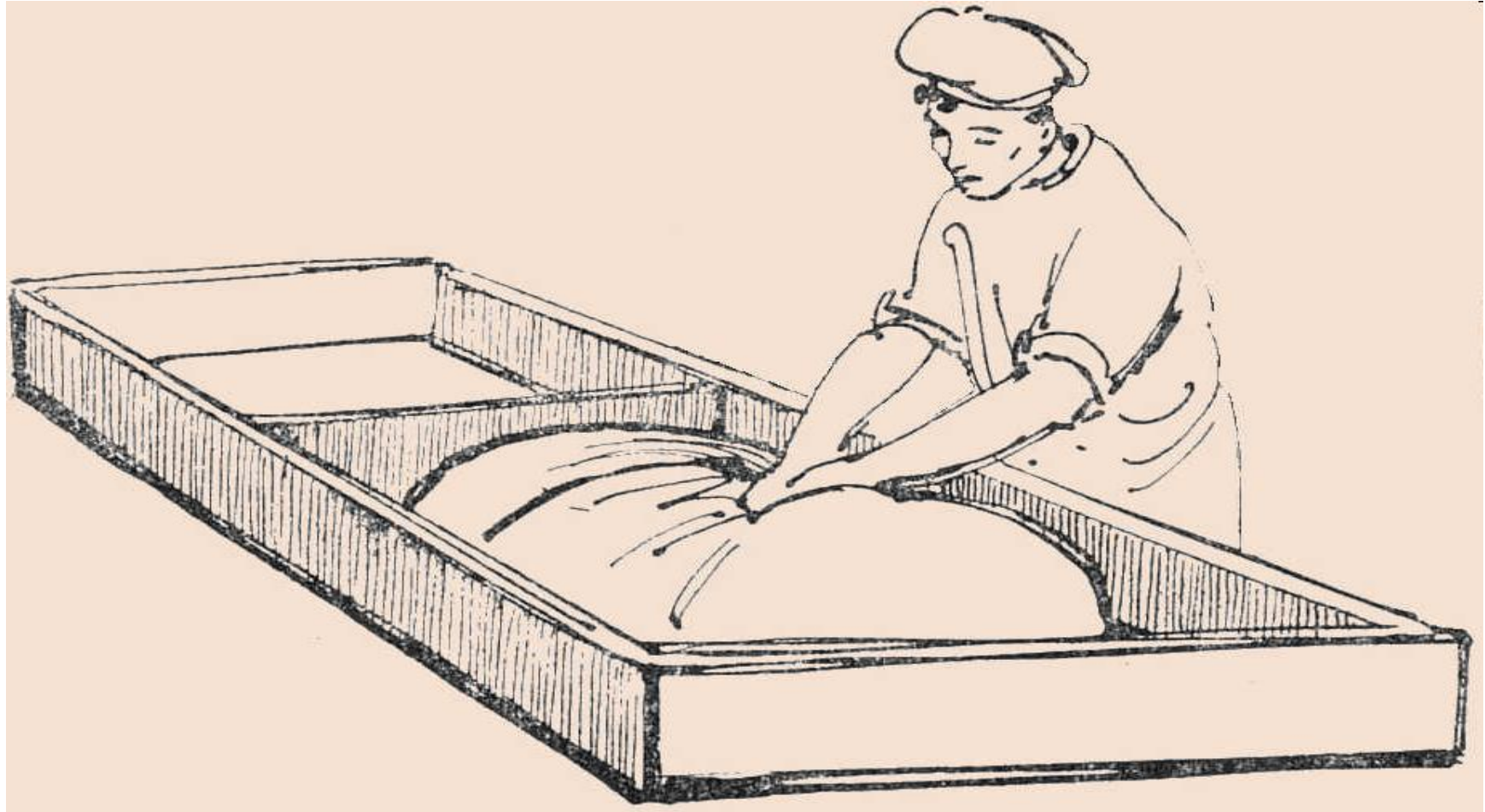
а при кислотно-сичужному, крім
закваски , додають хлористий кальцій і
молокозсідальний фермент.

Внесення сичужного ферменту

- **Сквашування** до утворення згустку кислотністю 85 Т – для нежирного (кислотний спосіб), тривалість сквашування 8-12 год, при кислотно-сичужному сквашуванні тривалість одержання згустку 6-10 год., а кислотність 61+5 Т.
- **Обробка згустку: розрізання, вилучення сироватки.** При виробництві нежирного сиру згусток підігрівають до 36-40С,

- **Самопресування** , а потім примусове **пресування** для остаточного виділення сироватки і отримання сиру із стандартним вмістом вологи..
- **Охолодження** сиру до 8-10 С і доохолодження в холодильній камері до 4+2 С.
- **Зберігання** сиру. Термін зберігання сиру - 36 год.

Обладнання для обробки згустка

Як продовжити термін зберігання сиру?

- Для резервування сиру застосовують швидке заморожування до температури -18 -25 протягом 1,5-2 год., при якій сир зберігається 8-12 міс. **Дефростація** (розморожування) сиру проходить при 20 С. Практикують при виробництві плавлених сирів.

Чому молоко біле?

